

РОЗДІЛ 1

ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

А. С. Балдич, В. М. Зігунов

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ТУРИСТСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ У РОЗВИТКУ ПРИГОДНИЦЬКОГО ТУРИЗМУ У СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У статті розглянуто основні проблеми у розвитку пригодницького туризму на Сумщині та їх шляхи вирішення. Розкрито туристський потенціал регіону для розвитку активного туризму як перспективного напрямку в соціальному та економічному значенні.

Ключові слова: *потенціал, пригодницький туризм, розвиток, інформаційний дослідження.*

В статье рассмотрены основные проблемы развития приключенческого туризма на Сумщине и их пути решения. Раскрыт туристский потенциал региона для развития активного туризма как перспективного направления в социальном и экономическом смысле.

Ключевые слова: *потенциал, приключенческий туризм, развитие, информационное исследование.*

The article considers the main problems of adventure tourism development in Sumy region and their solutions. The tourism potential of the region for the development of active tourism as a promising direction in social and economic terms is revealed.

Key words: *potential, adventure tourism, development, information research.*

Постановка проблеми. У часи закритих кордонів, коли все більше популярним стає внутрішній туризм, постає проблема розкриття нереалізованого потенціалу Сумщини.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На сьогоднішній день є багато праць науковців, що досліджують проблеми використання туристського потенціалу, але я надаю перевагу роботам вітчизняних та зарубіжних вчених О. О. Любіцева, О. О. Бейдика, М. І. Долішнього, В. Г. Герасименка, Т. І. Ткаченко, В. Ф. Кифяк.

Мета роботи. Дослідити туристичний потенціал та проблеми у розвитку пригодницького туризму Сумської області.

Виклад основного матеріалу. Пригодницький туризм: відпочинок для людей, які прагнуть вирватися з міст-мурашників, з'єднатися з природою і активно провести час, все це можна зробити в Сумській області, адже вона має чим зацікавити, наприклад:

➤ екстремальні сплави по річках;

- лижні походи;
- трекінг;
- скелелазіння;

Розвиток туризму є одним з пріоритетних напрямів підвищення ефективності функціонування регіону. Оскільки зазначена сфера пов'язана з діяльністю більш як 50 галузей, її розвиток сприяє підвищенню рівня зайнятості, диверсифікації національної економіки, збереженню і розвитку культурного потенціалу та збереженню екологічно безпечного навколишнього природного середовища.

Пригодницький туризм часто називають «важким екотуризмом» у зв'язку з тим, що жага до пригод туристів тут превалює над мотивами охорони природи. Географія і тематика пригодницьких турів досить обширна і різноманітна. Специфічною рисою такого туризму є отримання різних ліцензій, які дозволяють полювання, риболовлю.

Сумщина має великий нереалізований потенціал який можна використовувати у розвитку пригодницького туризму.

Сумська область має унікальну історико-культурну спадщину – майже 1,5 тис. пам'яток історії, 780 – археології, 102 пам'ятки монументального мистецтва та 373 пам'ятки архітектури, загадкові міста Путивль, Глухів, Ромни, які включені до списку найважливіших історичних міст України. Її туристичний потенціал нескінченний, оскільки через Сумщину пролягла межа з «Диким полем», де синтезувалася культура багатьох народів з часів Київської Русі. Також завдяки мальовничим пейзажам, сприятливому клімату, екологічній не забрудненості, лісовим масивам, природним заповідникам, заказникам, урочищам створюються умови для розвитку пригодницького туризму. Найпопулярнішими напрямами є піший та велосипедний туризм.

Загальна площа лісового фонду області складає 448,5 тис. га, в тому числі покрито лісом 387 тис. га. Тваринний світ області представлений 370 видами тварин. Область має значні мисливські угіддя, що сприяє розвитку мисливського та рибальського туризму.

Природно-рекреаційний потенціал, який характеризується наявністю різноманітних ландшафтних та водних ресурсів, а саме на території Сумщини протікає 165 річок, 33 великі озера і понад 1600 ставків. Все це дає змогу розвитку водним видам спорту: каякінг, рафтинг і багато іншого.

Сумщина вже відома своїми успіхами у розвитку активного виду відпочинку: тут постійно проводяться сплави на байдарках. Туристам пропонують водні мандрівки Пелом, Сеймом і Ворсклою. Окрім безпосередньо контакту з довкіллям, туристи мають змогу ознайомитися

з пам'ятками області, побувати в незвичних місцях і отримати нові враження.

Варто зазначити, що завдяки значним лісовим масивам, повітря наділене лікувальними властивостями. Саме тому Сумщина належить до найбільш екологічно чистих областей України, що має великий плюс пригодницьких турів. Зима прохолодна, літо помірно жарке, що є ще однією із переваг Сумського регіону.

Сумщина має чим зацікавити, наприклад: мало хто знає, що Софронієвський монастир має печери, розміри яких у кілька разів перевищують розміри відомої Києво-Печерської лаври; що в Сумській області відкрився Музей чупакабри, де представлена експозиція, присвячена загадковій істоті.

Одним із важливих чинників, що впливає на розвиток будь-якого виду туризму це добробут населення. Існує чіткий зв'язок між тенденцією розвитку туризму, загальним економічним розвитком і особистими доходами громадян.

Пригодницький туризм має одну особливість – це бюджетний варіант подорожі оскільки розвивається він в існуючому навколишньому природному середовищі. Також він є досить популярним серед молоді, яка все частіше вибирає подорожі з використанням активних засобів пересування – пішохідні та велосипедні походи, байдаркові сплави, лижні прогулянки тощо.

Однак, незважаючи на наявний туристський потенціал пригодницький туризм в Сумській області розвинутий недостатньо. Для підвищення попиту на пригодницький туризм необхідно розширити спеціалізовані бази проживання, адже область характеризується наявністю малої кількості – готельних комплексів та місць для відпочинку туристів.

Не тільки у світі не знають про туристичний потенціал Сумщини. Про це мало знають самі українці, тому область може мати перспективи просування завдяки розширенню інформаційної бази:

- надання інформації про культурні, спортивні, туристські заходи, що проводяться у регіоні;
- забезпеченням інформаційно-довідковими виданнями, розповсюдженням реклами;
- здійсненням моніторингу ринку туристських можливостей області на основі туристичної діяльності;
- популізація області й її історичної культурної спадщини тощо.

Актуальною залишається проблема з транспортною інфраструктурою. Необхідно розширити мережу автобусних маршрутів

у сільській місцевості, та обов'язкове оновлення усіх видів транспорту.

Проблема інфраструктурного облаштування може бути вирішення лише завдяки інвестування в її забудову великих коштів.

У забезпеченості північно-східного регіону України туристськими кадрами позитивну роль виконують заклади вищої освіти, розташовані в обласному центрі Сумщини, завданням яких є здійснення підготовки висококваліфікованих фахівців для туристської галузі.

Враховуючи багатий, хоча й маловідомий туристичний потенціал, я пропоную розробити різні за тривалістю та вартістю маршрути по Сумській області. Пригодницькі маршрути готуються ретельніше з метою зробити умови туру більш комфортними за рахунок забезпечення супроводжувачами, проміжними таборами, туристським спорядженням. Тут не буде місця випадковостям, все чітко продумане. Локація не має ніякого значення, головне – це продумана ідея. Саме завдяки пізнавальній меті пригодницького туру – це дасть змогу повністю розкрити туристичний потенціал нашого краю. Завдяки активним способам пересування тур буде спрямований на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових здібностей людини шляхом залучення її до участі у спортивних походах різної складності та змаганнях з техніки спортивного туризму, самодіяльних туристичних прогулянок вихідного дня тощо.

У той же час пригодницький туризм включає в себе види подорожей без активних способів пересування. Наприклад, джіппінг – подорожі по пересіченій місцевості на автомобілях підвищеної прохідності, або BASE – стрибки зі спеціальним парашутом з літальних апаратів, прямовисних скель, високих антропогенних об'єктів або глибоководні занурення.

Висновок. Як показують дослідження, сучасні досягнення науки і техніки позбавляють людину фізичних навантажень, у результаті чого різко зменшується їх рухова активність, а пригодницький туризм є дієвим засобом залучення громадян до здорового способу життя. Активні заняття туризмом позитивно впливають на всі органи і системи організму людини, і сприяють її загартуванню, зміцненню імунітету, покращують психоемоційну сферу.

Сумська область є достатньо привабливою для туристського відвідування, тому важливе відновлення і розширення готельної, транспортної інфраструктури, також розвиток туризму можливий завдяки інформаційним забезпеченням.

Кожен турист в змозі самостійно обрати вид пригодницького туризму в залежності від уподобань та розміру доходів і не обов'язково

виїжджати за кордон, витратити величезні суми коштів, треба просто приїхати на Сумщину.

Список використаних джерел

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України. Методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Монографія. О. О. Бейдик. К.: Київський університет, 2001. 395 с.
2. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії. К.: «Палітра», 1997. 130 с.
3. Заповідні скарби Сумщини. Під.ред. д.б.н. Т.Л. Андрієнко. Суми. В-во «Джерело», 2001. 208с.
4. Іванух І., Данилишин Б. Природно-ресурсний потенціал України і шляхи підвищення його використання. Економіка України. 2008. №1. с. 36-38.
5. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні Навчальний посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2003. 300 с.
6. Кифяк В.Ф. Сфера рекреації та туризму як складова регіональної економічної системи. Формування ринкових відносин в Україні. 2006. №1. с. 116-119.
7. Організація турів вихідного дня по річці Псел. Навч.-метод. настанови. [уклад. : В. М. Зігунов]. Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. 24 с.
8. Природно-заповідний фонд Сумської області: Атлас-довідник. К.: ТОВ «Українська Картографічна Група», 2016. 94 с.

А. О. Ковган, М. Ю. Троян

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

СУЧАСНИЙ СТАН ТА СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У даній статті наведено результати дослідження, туристського потенціалу Сумської області для розвитку екологічного туризму на основі виявлення унікальних природних ресурсів. Дослідження здійснено методом SWOT-аналізу, висвітлено сильні та слабкі сторони, загрози та потенційні можливості Сумського регіону.

Ключові слова: екологічний туризм, природні заповідники, туристичний потенціал, регіон.

В данной статье представлены результаты исследования, туристского потенциала Сумской области для развития экологического туризма на основе выявления уникальных природных ресурсов. Исследование проведено методом SWOT-анализа, отражены сильные и слабые стороны, угрозы и потенциальные возможности Сумского региона.

Ключевые слова: экологический туризм, природные заповедники, туристический потенциал, регион.

This article presents the results of the study, the tourist potential of Sumy region for the development of ecological tourism based on the identification of unique natural resources. The research was carried out by the method of SWOT-analysis, highlighted the strengths and weaknesses, threats and potential opportunities of the Sumy region.

Keywords: ecological tourism, nature reserves, tourist potential, region.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день, одним із найпоширеніших видів сучасного туризму є екологічний туризм.